

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

JĘZYK POLSKI

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu
----------------------	--

Temat 1. Dokonaj analizy i interpretacji porównawczej wierszy Jana Kochanowskiego *O żywocie ludzkim* i Agnieszki Osieckiej *Kolęda z pretensjami*. Zwróć uwagę na przedstawione w nich obrazy ludzkiego życia oraz postawę podmiotu mówiącego wobec świata.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 26 punktów.

1. Zasada zestawienia tekstów, np.: 3 p.
 - a. motyw bawiącego się człowiekiem Boga (Boże igrzysko),
 - b. motyw teatrum mundi,
 - c. tematyka refleksyjno-filozoficzna,
 - d. liryka zwrotu do adresata,
 - e. adresat: Bóg,
 - f. pierwszoosobowy podmiot mówiący, wypowiadający się w imieniu własnym oraz wszystkich ludzi.
2. Obraz ludzkiego życia w *O żywocie ludzkim*, np.: 3 p.
 - a. życie jako spektakl dla jednego widza – Boga,
 - b. bezładna walka o różne dobra doczesne,
 - c. ludzie jako istoty niemądre, nieumiejące rozpoznać właściwej hierarchii spraw,
 - d. błahość dóbr, za którymi goni człowiek / kruchość życia,
 - e. Bóg – odległy, Jego głównym atrybutem jest mądrość.
3. Obraz ludzkiego życia w *Kolędzie z pretensjami*, np.: 3 p.
 - a. życie jako cierpienie,
 - b. różnorodne źródła cierpienia (niedostępność pewnych dóbr materialnych, zbyteczność odgrywanych ról, lęk egzystencjalny, poczucie zagubienia, bliskość śmierci...),
 - c. ludzie jako zabawki Pana Boga,
 - d. ludzie jako istoty słabe, zagrożone, potrzebujące pomocy, śmiertelne,
 - e. Bóg – obojętny wobec ludzkiego cierpienia, Jego atrybutem jest wszechwładza.
4. Postawa podmiotu mówiącego wobec świata w *O żywocie ludzkim*, np.: 3 p.
 - a. postrzega Boga jako reżysera i zarazem widza spektaklu życia,
 - b. przyjmuje postawę zdystansowanego obserwatora,
 - c. akceptuje ustanowione przez Boga prawa rządzące światem,
 - d. dostrzega śmieszność ludzkich starań wobec niezmienności Boskich wyroków,
 - e. prosi Boga o umiejętność nieangażowania się w pogoń za pozornymi wartościami,
 - f. związek z ideami renesansu.
5. Postawa podmiotu mówiącego wobec świata w *Kolędzie z pretensjami*, np.: 3 p.
 - a. ma pretensje do Boga,
 - b. jest wyrozumiały dla ludzkich słabości,
 - c. współczuje cierpiącym ludziom,
 - d. prosi Boga o pomoc wszystkim ludziom,
 - e. związek z XX - wiecznym kryzysem religijnym.
6. Ukształtowanie wypowiedzi poetyckiej w *O żywocie ludzkim*, np.: 4 p.
Uwaga: warunkiem przyznania punktu jest określenie funkcji zabiegu artystycznego.

- a. gatunek literacki: fraszka,
 - b. kompozycja: apostrofa do Boga otwiera i kończy utwór, pointa,
 - c. obrazowanie: bardzo pospolita scenka z życia codziennego (bójka),
 - d. obrazowość, dosadność określeń, zwięzłość,
 - e. porównanie ludzi do dzieci i interpretacja tego zabiegu.
7. Ukształtowanie wypowiedzi poetyckiej w *Kołędzie z pretensjami*, np.: 4 p.
Uwaga: warunkiem przyznania punktu jest określenie funkcji zabiegu artystycznego.
- a. interpretacja tytułu (literacka gra cechami gatunkowymi kołedy),
 - b. muzyczność: wyrazisty rytm, nieregularne rymy, anafory, paralelizmy składniowe, powtórzenia, refren,
 - c. obrazowanie: wyliczenie codziennych sytuacji, aluzja literacka, aluzja do śmierci znanej postaci historycznej,
 - d. metaforyka nadająca przykładowym sytuacjom znaczenie uniwersalne,
 - e. porównanie Boga do dziecka i interpretacja tego zabiegu.
8. Podsumowanie, np.:
- dostrzeżenie i interpretacja we właściwym kontekście podobieństw i różnic w podanych utworach, 3 p.
 - dostrzeżenie podobieństw i różnic w podanych utworach, 2 p.
 - dostrzeżenie podobieństwa lub różnicy w podanych utworach. 1 p.

Temat 2. Codziennosc w czasach Zagłady. Analizując i interpretując opowiadanie Idy Fink *Przed lustrem*, zwróć uwagę na kreację bohaterów, ich sytuację oraz znaczenie tytułowego lustra.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Za rozwinięcie tematu można uzyskać maksymalnie 26 punktów.

- 1. Wstępne rozpoznanie, np.: 2 p.
 - a. szczątkowa akcja,
 - b. zwykłe, codzienne wydarzenie – wizyta u krawcowej,
 - c. Holocaust przedstawiony nie wprost (poetyka niedopowiedzeń).
- 2. Sytuacja bohaterów, np.: 3 p.
 - a. interpretacja słów *od roku wszyscy byli bliskimi sąsiadami*,
 - b. trudne warunki życia,
 - c. przymus ciężkiej fizycznej pracy,
 - d. konieczność wyprzedawania rzeczy, aby przeżyć,
 - e. wyniszczenie fizyczne jako konsekwencja warunków życia,
 - f. śmierć najbliższych jako bolesne doświadczenie,
 - g. zagrożenie własnego życia.

Kreacja bohaterów
- 3. Nisia, np.: 3 p.
 - a. niemożność wykonywania zawodu krawcowej,
 - b. trudności w jedzeniu (choroba? głodowanie?),
 - c. pozorne pogodzenie się z sytuacją,
 - d. potrzeba tłumienia emocji,
 - e. niezgoda na szczęście w czasie Zagłady,
 - f. oburzenie na Adelę (uznanie jej miłości za egoizm lub coś absurdalnego, urągającego sytuacji),
 - g. uznanie szczęścia Adeli za okrucieństwo, bezmyślność,
 - h. rozpacz i jej źródła.

4. Adela, np.: 3 p.
- a. energia,
 - b. determinacja,
 - c. zakochanie,
 - d. pragnienie ładnego wyglądu,
 - e. poczucie szczęścia mimo grozy Zagłady,
 - f. wewnętrzne światło,
 - g. wypieranie ze świadomości grozy czasu Zagłady,
 - h. miłość jako ucieczka od grozy Holocaustu.
- Sposoby kreowania sytuacji i bohaterek
5. Symbolika lustra, np.: 3 p.
- a. interpretacja zmian w opisie lustra,
 - b. związek symboliki lustra z symboliką wody,
 - c. otchłani,
 - d. kolorów,
 - e. śmierci.
6. Inne sposoby kreowania, np.: 9 p.
- a. narracja trzecioosobowa,
 - b. opis zachowań, a nie przeżyć wewnętrznych postaci,
 - c. pozór suchej relacji,
 - d. emocjonalność, dramatyzm,
 - e. drobiazgowość opisu,
 - f. wyeksponowanie czynności jedzenia,
 - g. czas – *ponury*,
 - h. przestrzeń – nieprzyjazna (surowa, ponura, zimna, pusta), zamknięta,
 - i. kontrast w kreacji przestrzeni (np. góra – dół),
 - j. symbolika przedmiotów, np. łóżek, szpilek, łopaty, sukienki, wygasłej kuchni,
 - k. kontrast postaci,
 - l. peryfrazy i ich funkcja,
 - m. funkcja zdrobnień,
 - n. funkcja powtórzeń i trybu rozkazującego w wypowiedziach Adeli,
 - o. wyróżnienie pewnych słów w druku.
7. Podsumowanie, np.:
- wskazanie różnic w postawach bohaterek wobec codziennej rzeczywistości czasu Holocaustu oraz dostrzeżenie związku między obrazem czasu Zagłady a środkami jego kreowania; interpretacja tytułu, 3 p.
- wskazanie różnic w postawach bohaterek wobec codziennej rzeczywistości czasu Holocaustu oraz interpretacja tytułu, 2 p.
- wskazanie różnic w postawach bohaterek wobec codziennej rzeczywistości czasu Holocaustu lub interpretacja tytułu. 1 p.

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; 2 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka; 2 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja, 8 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 6 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia, 4 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych, 2 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), na ogół poprawna interpunkcja. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4 p.